

Seferde ve sefer mahiyetindeki mühim harekâtı askeriye ile büyük manevrelerde askere verilecek gıda hakkında 1/860 numaralı kanun lâyihası ve Millî Müdafaa ve Bütçe Encümenleri mazbataları

T. C.

Başvekâlet

Muamelât Müdürlüğü

Sayı: 6/612

2 - III - 1931

B. M. M. Yüksek Reisliğine

Seferde ve sefer mahiyetinde mühim harekât ile manevralarda fazla beden zayıflığını mucip olacak günler için askerinin istihkakı hakkında M. M. Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinin 25 - II - 1931 tarihli içtimamında tadilen Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibe ile birlikte takdim olunmuştur.

Muktazasının ifa ve neticesinin iş'arına müsaade buyrulmasını rica ederim efendim.

Başvekil
İsmet

Esbabı mucibe

Askerî hizmet hizada bile fazla kuvvet sarfını müstelzem ve yorucudur. Vücut sarfettiği maddî kuvveti ancak yemek ile temin edebileceği tabiidir. Seferde askerî hizmet meşak ve mezahimle doludur. Hizada verilen yemekle seferde askerinin sıhhatini korumak mümkün olamaz. Vücutun böyle eziyetli çalışmaya tahammül edebilmesi için başta kâfi yemek olmak şartile sıhhat kaide-lerine riayet edebilmesi de lâzım geldiği malûmdur. Binaenaleyh seferde büyük manevra zamanlarında askerinin çok kuvvet sarfettiği ve uykusuzluğa ve sair mahrumiyetlere ve muhtelif hava tesirlerine maruz bulunduğu günlerde bir taraftan yaşamak için ihtiyacı olan gıdayı almakla beraber fazla vücut zayıflığından telâfisini temin edecek surette kanunda yazılı gıdaların günlük asker istihkakı olarak kabulü bir zarureti fenniyedir. Ancak memleketimizde halen menabii ve vesaiti nakliyenin malûm vaziyetinden dolayı seferber kıtaatın iâşesi pek mühim bir mesele teşkil ettiğinden mevadî iâşe sarfiyatının kumanda heyeti âliyesinin takdir ve tenzihine tayin edilmesi teemmül olunmuştur. Bu suretle seferde ordunun iâşe muvazenesi en emin bir surette tanzim edilmiş olur. Bir neferin hazarî istihkakile seferin ve manevrelerin istilzam ettiği günlere münhasır olmak üzere verilecek işbu istihkak arasındaki fiyat farkı yevmiye 9 kuruştur.

Halen 2 senede bir yapılan büyük manevrelere hazarî 2 kolordunun takriben 25 bin nefer iştirak edeceği ve bunlara 10 gün kuvvetli yemek verileceği kabul edilirse bunu hazarî bütçeye:

Nefer	Gün	Gün
25000 X	10 X	9 = 22 500 lira

kadar fazla bir masraf tahmil edeceği bilhesap taayyün etmektedir ki bu masraf bütçenin muayyenat faslı meyanında idaresi suhuletle mümkün olacaktır.

Seferde ise bu rakamın nisbet dairesinde tezayüt edeceği şüphesiz ise de seferî muayyenat

bütçesi dahi aynı suretle artacağından mahdut günlerde verilecek kuvvetli gıda masrafı da muayyenat bütçesi meyanında idare olunabilir. Binaenaleyh askerin fevkalâde mezahim ve meşaka maruz kaldığı günlerde pek mühim olan sıhhat ve kuvvetlerinin muhafazası için muhtaç olduğu gıdayı temin edecek olan melfuf lâyihai kanuniye tanzim ve takdim olunmuştur.

Millî Müdafaa Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

M. M. Encümeni

Karar No: 16

Esas No: 1/860

18/III/1931

Yüksek Reisliğe

Seferde ve sefer mahiyetindeki mühim harekât ile manevralarda askere fazla gıda verilmesine dair, Başvekâletin 2 - III - 1931 tarihli 6/612 numaralı tezkeresile encümenimize havale buyrulan kanun lâyihası esbabı mucibe mazbatasile beraber ve M. M. Vekili Beyin huzurile müzakere ve mütalea edildi.

M. M. Vekâletinin esbabı mucibesinde yazıldığı gibi işbu kanun lâyihası büyük ehemmiyeti haiz olmakla beraber askerin tayinatına dair ahkâm ve mevzuatta şimdiye kadar mevcut olan bir noksanı da bertaraf etmektedir.

Malûm olduğu üzere: Mühim vazifenin muvaffakiyetle ifası için uzun süren cebrî ve sürekli gece yürüyüşlerinden veya bir meydan muharebesinden veya çetin bir müsademedden sonra asker bedeneni çok kuvvet sarfetmiş ve kuvvetten düşmüş olur. Maddî bu yorgunluk ve ekseriya mevsimin ezici tesirleri de bedenî ziyatı ziyadeleştirir. Keza yapılması muktazi uzun bir yürüyüşten veya bir taarruz veya bir hücumdan veya vücutça kuvvet ve gayret sarfedilmesini mecburî kılan mühim harekâtın icratına geçmezden evvelki günlerde askeri çok zinde kılmak için alelâde muayyen gıdadan fazla gıda verilmesi lâzım geldiği son harbin de bir çok tecrübelerile fennen tahakkuk etmiştir.

Bu gibi pek mühim hallerde çok masraf edilmemesi hususu da nazarı dikkate alınarak mahdut müddetlerle büyük kumanda salâhiyeti bulunanların emri hususlarile askere kuvvetli tayın verilmesini amir olan bu kanun cümhuriyet ordusunun tekemmülü sahasında atılmış olan adımlardan birini teşkil eder.

Kanun lâyihasının serlevhası, maddelerde yazılı hükümleri zikretmektedir. Bu tertip şekli, zait görülerek serlevhanın (kuvvetli tayın) suretinde yazılması ve lâyihanın, metni itibarile askeri tayinat ve yem kanununa yeni hükümler ilâve edildiğinden ona göre zeyil olarak kabulü tensip olundu. Lâyihanın maddelerine gelince:

1 inci maddedeki (. . . olacak günler için askerin istihkakı berveçhi atidir) cümlesi yerine maksadı açık izah için (. . . olacak hallerde askerin günlük tayın istihkakı berveçhi atidir) cümlesinin yazılması; ve aynı maddedeki (300 gram yaş sebze veya kuru sebze) ibaresinden sonra ve konserve istimaline müsait hallerde buna imkân bırakılması için (veya 100 gram komprime çorbalık sebze) ibaresinin ilâvesi;

2 inci madde nihayetindeki (verebilir) kelimesi yerine ifadeyi kat'ileştirmek için (verir) kelimesinin konması;

3 üncü maddede yazılı salâhiyetin seferde ordu kuvvayi asliyesinden müfrez olarak icrayı hareket eden büyük cüzütamlar kumandanlarına ve hazarda sefer mahiyetindeki mühim harekâtı idare eden en büyük rütbeli kumandana da teşmilinin faydalı ve lüzumlu bulunduğu mülâhaza edilerek maddenin o suretle tadili;

Diğer 4, 5, 6, 7, 8, 9 numaralı maddelerin aynen kabulü kararlaştırıldı.

Yukarıda yazılı izahat dairesinde işbu kanun lâyihasının tasvibile havale veçhile evrakın Bütçe Encümenine tevdiine encümenimizce karar verildi.

Mal. En. Rs. namına <i>İhsan</i>	M. M. İstanbul <i>İhsan</i>	Kâtip Bitlis <i>Muhiddin Nami</i>	Âza Tokat <i>B. Lûtfi</i>	Âz Ordu <i>Recai</i>	Âza Kırşehir <i>L. Müfit</i>
Âza Afyon Karahisar <i>M. Kâzım</i>	Âz Konya <i>Hüsnü</i>	Âza Cebelibereket <i>Naci</i>			

Bütçe Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe Encümeni
M. No. 75
Esas No. 1/860

21 - III - 1931

Yüksek Reisliğe

Seferde ve sefer mahiyetinde mühim harekât ile büyük manevrelerde fazla beden zayıyatını mucip olacak günler için askerın istihkakı hakkında olup Millî Müdafaa Encümenince tetkik edildikten sonra encümenimize tevdi kılınan kanun lâyihası Millî Müdafaa Vekili Zekâi Bey hazır olduğu halde tetkik ve müzakere olundu. Teklif olunan lâyihada Millî Müdafaa Encümenince yapılan tadilat encümenimizce de aynen kabul edilmiş ve üçüncü madde ibare itibarile yeniden yazılmıştır.

Umumî Heyetin tasvibine arz olunur.

Reis İstanbul <i>Fuat</i>	Reis V. Burdur <i>Vahit</i>	M. M. Gaziantap <i>Remzi</i>	Kâtip <i>Kâzım</i>	Isparta <i>Mükerrem</i>	Tokat <i>Şevki</i>
Kütahya <i>Niyazi Asım</i>	Bursa <i>Muhlis</i>	Maraş <i>Behçet</i>			

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Seferde ve sefer mahiyetindeki mühim harekâtı askerîye ile büyük manevralarda fazla beden zayıflığına karşılık olmak üzere mahdud günlerde askere verilecek gıda hakkında kanun lâiyhası

MADDE 1 — Seferde ve sefer mahiyetinde mühim harekât ile büyük manevralarda fazla beden zayıflığını mucip olacak günler için askerinin istihkakı berveçhi âtidir:

Gram	
1000	Ekmek
300	Et veya 200 gram et konservesi veya 150 gram kavurma veya kıyma
150	Bulgur
50	Yağ
300	Yaş sebze veya 100 gram kuru sebze
25	Şeker
1	Çay
20	Soğan
20	Tuz
30	Sabun

MADDE 2 — Birinci maddede bahsi geçen harekâtın « sefer mahiyetinde mühim hareket olduğuna Büyük Erkânı Harbiye Reisliğinin teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyeti karar verebilir.

MADDE 3 — Bu istihkak seferde ordu kumandanlarından itibaren daha büyük makamların ve büyük manevralarda müdiri harekâtın emri mahsusile verilir. Bunun azamî hududu beş gündür. Mecburiyet halinde tekrar edilebilir.

MADDE 4 — Ekmek verilmediği günlerde 700 gram peksemet verilecek ve peksemetten başka hiç bir erzak verilemezse peksemetin miktarı 1250 grama iblâğ olunacaktır.

MADDE 5 — Et istihkakı sığırdır, sığır eti bulunmayan mahallerde bu istihkak koyun, keçi ve balık olarak ve mecburiyet halinde sair etlerden verilebilir.

MADDE 6 — Mahrukat ve tenvirat istihkakı 14 Eylül 1930 tarihli tayinat ve yem kanunu mucibinve verilir.

MİLLÎ MÜDAFAA ENCÜMENİNİN TADİLİ

12 Eylül 1930 tarihli (askerî tayinat ve yem) kanununa müzeyyel (kuvvetli tayin) hakkında kanun lâiyhası

MADDE 1 — Seferde ve sefer mahiyetinde mühim hareket ile büyük manevralarda fazla beden zayıflığını mucip olacak hallerde askerinin günlük tayin istihkakı berveçhiatidir:

Gram	
1000	Ekmek
300	Et veya 200 gram et konserve veya 150 gram kavurma veya kıyma;
150	Bulgur
50	yağ
300	yaş sebze veya 100 gram kuru sebze veya 100 gram kompirime çorbalık sebze
25	Şeker
1	Çay
20	Soğan
20	Tuz
30	Sabun.

MADDE 2 — Birinci maddede bahsi geçen harekâtın sefer mahiyetinde mühim hareket olduğuna Büyük Erkânı Harbiye Reisliğinin teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyeti karar verir.

MADDE 3 — Bu istihkak seferde ordu kumandanlarının ve ya daha büyük makamların ve müfrez olarak icrayı hareket eden liva ve daha yukarı kıta kumandanlarının kendi mes'uliyetleri altında verecekleri emir ile ve sefer mahiyetindeki mühim hareketlerde harekâtı idare eden en büyük kumandanın yine kendi mes'uliyeti altında vereceği emir ile ve büyük manevralarda müdiri harekâtın emri mahsusile verilir. Bunun azamî hududu beş gündür. Mecburiyet halinde tekrar edilir.

MADDE 4 — Aynen

MADDE 5 — Aynen

MADDE 6 — Aynen

BÜTÇE ENCÜMENİNİN TADILI

MADDE 1 — Millî Müdafaa Encümeninin birinci maddesi aynen kabul.

MADDE 2 — Millî Müdafaa Encümeninin ikinci maddesi aynen kabul.

MADDE 3 — Bu istihkak seferde ordu kumandanlarının ve daha büyük kumandanların ve sefer mahiyetindeki mühim hareketlerde harekâtı idare eden en büyük kumandanın ve büyük manevralarda müdiri harekâtın emri mahsuslarile verileceği gibi seferde müfrez olarak icrayı harekât eden liva ve daha yukarı kıt'alar kumandanlarının da kendi mes'uliyetleri altında verecekleri emirle ita olunur.

MADDE 4 — Aynen

MADDE 5 — Aynen

MADDE 6 — Aynen

MADDE 7 — Bu istihkakın cümlesi kabili mübadeledir.

MADDE 8 — Bu kanun neşri tarihinden müteberdir.

MADDE 9 — Bu kanunun hükümlerini icraya Müdafaai Milliye ve Maliye Vekilleri memurdur.

25 - II - 1931

MADDE 7 — Aynen

MADDE 8 — Aynen

MADDE 9 — Aynen

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
<i>İsmet</i>	<i>Yusuf Kemal</i>	<i>Zekâi</i>
Da. V.	Ha. V.	Ma. V.
<i>Ş. Kaya</i>	<i>Dr. T. Rüştü</i>	<i>M. Abdülhalik</i>
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
<i>Esat</i>	<i>Hilmi</i>	<i>Mustafa Şeref</i>
S. İ. M. V.		
<i>Dr. Refik</i>		

MADDE 7 — Aynen

MADDE 8 — Aynen

MADDE 9 — Aynen

